

सुमन कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील एकूण १०३
संस्थांची सुमन संस्था म्हणून निवड
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सुमन- २०२१/प्र.क्र.४८३(भाग-२)/ कु.क.
१० वा मजला, बी विंग, गो. ते. रुग्णालय संकुल इमारत
नवीन मंत्रालय, लो.टि. मार्ग, मुंबई- ४०० ००१
तारीख: ०४ मार्च, २०२२

वाचा -

- १) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: सुमन-२०२०/प्र.क्र.४८/ कु.क. दिनांक : १९.०५.२०२१
- २) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: सुमन-२०२१/प्र.क्र.४८३/ कु.क. दिनांक : ०२.०८.२०२१
- ३) अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा, कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य, पुणे यांचे जा.क्र.राकु.कका/माता आरोग्य कक्ष १० (ब)/न.क्र./सुमन का.बाबत शासन निर्णय/७७०५५-०५७/२०२१, दि.१.११.२०२१ चा प्रस्ताव.

प्रस्तावना :-

सुरक्षित मातृत्व आश्वासन (सुमन) या कार्यक्रमांमध्ये सर्व गरोदर माता, ६ महिन्यांपर्यंतच्या स्तनदा माता तसेच सर्व आजारी बालके यांचा समावेश आहे. माता व बालकांना ९ गुणात्मक सेवा उपलब्ध करून देण्याची हमी या कार्यक्रमांमध्ये देण्यात आलेली आहे. तसेच या कार्यक्रमांतर्गत द्यावयाच्या सर्व सेवा बंधनकारक असून त्या सर्व सेवा मोफत द्यावयाच्या आहेत. या बाबी करताना मातेची स्वायत्तता, प्रतिष्ठा, भावना, सेवेची निवड करण्याचा अधिकार तसेच लाभार्थीने निवडलेल्या सेवांना प्राधान्य द्यावयाचे आहे. सुमन कार्यक्रमांतर्गत सुरक्षित गर्भधारणा, प्रसूती आणि प्रसूतीनंतरच्या देखभालीला प्रोत्साहन देणे आणि सर्व आरोग्य सेवांची हमी लाभार्थ्यासाठी देणे आवश्यक आहे. या सुविधा देण्यासाठी सुमन कार्यक्रमांतर्गत २०२१-२२ या वर्षासाठी निवड करण्यात आलेल्या १०३ संस्थांची यादी जाहीर करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :-

सन २०२१-२२ या वर्षासाठी सुमन कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील ३४ आरोग्य संस्थांची SUMAN Basic, १९ आरोग्य संस्थांची BEmOC (Basic Emergency obstetric and New-Borne care) व ५० आरोग्य संस्थांची CEmOC (Comprehensive Emergency obstetric and New Borne care) संस्था अशा एकूण १०३ संस्थांची सुमन संस्था म्हणून केलेली निवड जाहिर करण्यासाठी सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

२. सुमन कार्यक्रमाचे ध्येय :-

सुमन कार्यक्रमांतर्गत दयावयाच्या सेवा नाकारणे दखल पात्र आहे तसेच टाळता येण्याजोग्या कारणांमुळे होणारे माता व नवजात बालमृत्यु व आजार हे संपुष्टात येतील व प्रसूतीचा सकारात्मक अनुभव प्राप्त होईल हे या कार्यक्रमाचे ध्येय आहे. प्रसूतिपूर्व, प्रसूती व प्रसूती पश्चातचा कालावधी हे जिवनाचे महत्वपूर्ण घटनांचे टप्पे आहेत. या दरम्यान आलेले अनुभव हे महिलेला, बाळांना आणि त्यांच्या कुटुंबीयांना प्रभावित करतात आणि त्याचे समाजावर महत्वाचे व दुरगामी परिणाम होतात.

सुमन कार्यक्रमाची उद्दिष्टे :-

१. कार्यक्रमांतर्गत सर्व लाभार्थींना उच्च दर्जाच्या वैद्यकिय व अत्यावश्यक सेवा व संदर्भ सेवा देणे.
२. लाभार्थीला या कार्यक्रमांतर्गत उपलब्ध सोयीसुविधा यांची नियमित माहिती देण्यासाठी तसेच लाभार्थ्यांच्या प्राप्त तक्रारींना त्वरीत प्रतिसाद देणारी प्रभावी आरोग्य सेवा प्रणाली निर्माण करणे.
३. सार्वजनिक आरोग्य संस्था तसेच विविध सामाजिक संघटना जसे स्वयंसेवी संस्था, स्वयंसहाय्यता गट, लोकप्रतिनिधी यांची १०० टक्के माता मृत्युच्या नोंदणीसाठी मदत घेणे व त्या मृत्युच्या अन्वेषणासाठी जनजागृती निर्माण करणे.
४. आरोग्य सेवा पुरविणा-या सर्व कर्मचारी व अधिकारी याचे ज्ञान आणि कौशल्य बळकटीकरण करून त्यांच्यामध्ये लाभार्थींच्या हक्काबाबत जागृती निर्माण करणे आणि त्यांना लाभार्थींना गुणात्मक सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी प्रवृत्त करणे.
५. आंतरविभागीय समन्वय साधण्यासाठी कृती योजना तयार करणे.
६. सुमन कार्यक्रमाची परिणामकारकता वाढविण्यासाठी व योजनेची ध्येय धोरणे ठरविणे, पर्यवेक्षण करणे आणि कार्यक्रमाच्या नियमित आढाव्यासाठी सुकाणू समिती गठीत करणे.

सुमन अंतर्गत आरोग्य संस्थांची निवड :-सुमन उपक्रमांतर्गतसार्वजनिक आरोग्य संस्थांमध्ये येणाऱ्या सर्व गर्भवती महिला/नवजात बालकांना आवश्यक आरोग्य सेवा मोफत देण्यात येणार आहेत. सर्व आरोग्य संस्थांमध्ये उपलब्ध संसाधनांच्या आणि सेवांच्या आधारे सेवा हमी पॅकेजनुसार **SUMAN Basic, SUMAN BEmONC and SUMAN CEmONC** या प्रमाणे वर्गीकरण करण्यात आले आहे.

- ५० आरोग्य संस्थांची CEmONC स्तरावरील संस्थामध्ये निवड करण्यात आली आहे. त्यामध्ये जिल्हा/ श्री रुग्णालयेतसेच प्रथम संदर्भ सेवा केंद्रे यांचा समावेश आहे.
- १९ आरोग्य संस्थांची BEmONC स्तरावरील संस्थामध्ये निवड करण्यात आली आहे. त्यामध्ये प्रथम संदर्भ सेवा केंद्र नसलेल्या काही उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालये यांचा समावेश आहे.
- ३४ आरोग्य संस्थांची Basic Suman स्तरावरील संस्थामध्ये निवड करण्यात आली आहे. PHC चा समावेश आहे.

केंद्र शासनाकडून याबाबत मार्गदर्शक सूचना प्राप्त झाल्यानंतर वरील निवडलेल्या संस्थांचे अंशतः किंवा पूर्ण NQAS (National quality assurance standards) प्रमाणीकरण सहा महिन्यांच्या आत करणे बंधनकारक आहे. सर्व नामांकित सुमन अनुपालन सुविधांमध्ये आयपीएचएसच्या नियमानुसार आवश्यक मनुष्यबळ आणि सर्व आवश्यक आरोग्य सेवा सुविधा असणे आवश्यक आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०३०४१२५२३८१३१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २) अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) प्रधान सचिव, (१) व (२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

- ६) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई
- १२) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
- १३) प्रधान महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई
- १४) प्रधान महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२ महाराष्ट्र, नागपूर
- १५) सर्व विभागीय आयुक्त (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- १६) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- १८) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- १९) संचालक- १ व २, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई / पुणे.
- २०) संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई
- २१) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संशोधन, मुंबई
- २२) अतिरिक्त संचालक (आरोग्य सेवा), राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे.
- २३) अध्यक्ष, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- २४) सर्व सह संचालक (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- २५) सर्व जिल्हा शल्यचिकित्सक (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- २६) सर्व जिल्हा आरोग्य अधिकारी (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- २७) सर्व सहसचिव/उपसचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग.
- २८) उप संचालक, सर्व मंडळ कार्यालये (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
- २९) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
- ३०) निवडनस्ती (कुटुंब कल्याण)

१) BASIC SUMAN स्तरावरील “सुमन” अंतर्गत आरोग्य संस्था-

SUMAN facilities list - 2021-22				
Sr. No.	Districts	Type	Facility	Level
1	Ahmednagar	PHC	Walaki	Basic
2	Akola	PHC	Danapur	Basic
3	Amravati	PHC	Ghuikhed	Basic
4	Aurangabad	PHC	PHC Waluj	Basic
5	Beed	PHC	Kada	Basic
6	Bhandara	PHC	PHC Pahela	Basic
7	Buldana	PHC	Chandol	Basic
8	Chandrapur	PHC	Durgapur	Basic
9	Dhule	PHC	Nardana	Basic
10	Gadchiroli	PHC	Bhendala	Basic
11	Gondia	PHC	KATI	Basic
12	Hingoli	PHC	Girgaon	Basic
13	Jalgaon	PHC	Wakadi	Basic
14	Jalna	PHC	Khasgaon	Basic
15	Kolhapur	PHC	Sarud	Basic
16	Latur	PHC	Handerguli	Basic
17	Nagpur	PHC	Sawargaon	Basic
18	Nanded	PHC	Panshewdi	Basic
19	Nandurbar	PHC	ZAPI	Basic
20	Nashik	PHC	Mulvad	Basic
21	Osmanabad	PHC	Mangrul	Basic
22	Palghar	PHC	Parali	Basic
23	Parbhani	PHC	Mahatpuri	Basic
24	Pune	PHC	Talegaon Dhamdhere	Basic
25	Raigad	PHC	Nagothane	Basic
26	Ratnagiri	PHC	Shiposhi	Basic
27	Sangli	PHC	Kawthepiran	Basic
28	Satara	PHC	Bavdhan	Basic
29	Sindhudurg	PHC	Sateli Bhedshi	Basic
30	Solapur	PHC	Agalgaon	Basic
31	Thane	PHC	Shenwa	Basic
32	Wardha	PHC	Sahur	Basic
33	Washim	PHC	Kasola	Basic
34	Yavatmal	PHC	shambalpimpri	Basic

२) BEmOC स्तरवरील “सुमन” अंतर्गत आरोग्य संस्था-

SUMAN facilities list- 2021-22				
Sr. No.	Districts	Type	Facility	Level
1	Aurangabad	CHC	Kannad	BemOc
2		CHC	Bidkin	BemOc
3	Beed	CHC	Manjlegaon	BemOc
4	Jalgaon	CHC	Pachora	BemOc
5	Latur	CHC	Ahmedpur	BemOc
6		CHC	Murud	BemOc
7	Nanded	CHC	Naigaon	BemOc
8	Nandurbar	CHC	Dhadgaon	BemOc
9		CHC	Akkalkuwa	BemOc
10	Nashik	CHC	Nandgaon	BemOc
11		CHC	Yeola	BemOc
12		CHC	Vani	BemOc
13	Parbhani	CHC	Jintur	BemOc
14	Pune	CHC	Junnar	BemOc
15	Solapur	CHC	Akkalkot	BemOc
16	Thane	CHC	Murbad	BemOc
17	Yavatmal	CHC	Digras	BemOc
18		CHC	Arni	BemOc
19		CHC	Umarkhed	BemOc

3) CeMoc स्तरवरील “सुमन” अंतर्गत आरोग्य संस्था-

SUMAN facilities list- 2021-22				
Sr. No.	Districts	Type	Facility	Level
1	Ahmednagar	CHC	Akole	CeMoc
2		RH	Sangamner	CeMoc
3	Amravati	CHC	Churni RH	CeMoc
4		RH	Nandgaon Khandeshwar RH	CeMoc
5		RH	Dhamangaon Railway RH	CeMoc
6		RH	Teosa RH	CeMoc
7		WH	Amravati District Women Hospital Amravati	CeMoc
8	Aurangabad	SDH	Sillod	CeMoc
9	Beed	DH	District Hospital Beed	CeMoc

10		SDH	Georai	CeMoc
11		CHC	Ashti	CeMoc
12	Bhandara	SDH	Sakoli	CeMoc
13		RH	Mohadi	CeMoc
14	Buldana	DH	DH Buldana	CeMoc
15		SDH	GH Khamgaon	CeMoc
16		SDH	SDH Shegaon	CeMoc
17		CHC	R H Chikali	CeMoc
18	Chandrapur	CHC	Ballarpur	CeMoc
19	Gadchiroli	SDH	Kurkheda	CeMoc
20	Gondia	CHC	Rajegaon	CeMoc
21	Hingoli	DH	DH Hingoli	CeMoc
22	Jalgaon	SDH	Chopda	CeMoc
23		CHC	Amalner	CeMoc
24	Jalna	WH	District Women Hospital Jalna	CeMoc
25	Kolhapur	SDH	Kodoli	CeMoc
26	Nagpur	SDH	Kamptee	CeMoc
27	Nandurbar	DH	Nandurbar	CeMoc
28	Nashik	DH	District Hospital Nashik	CeMoc
29		CHC	WCH Malegaon	CeMoc
30		SDH	Kalwan	CeMoc
31	Osmanabad	CHC	Sparsh RH Sastur pride India	CeMoc
32	Palghar	SDH	Dahanu	CeMoc
33		SDH	SDH Kasa	CeMoc
34	Parbhani	SDH	Sailu	CeMoc
35		WH	Women hospital Parbhani	CeMoc
36	Pune	CHC	Saswad	CeMoc
37		RH	RH Ghodegaon	CeMoc
38		SDH	Daund	CeMoc
39		CHC	Narayangaon	CeMoc
40		SDH	Bhor	CeMoc
41		SDH	Indapur	CeMoc
42	Raigad	DH	Alibag	CeMoc
43		SDH	SDH Karjat	CeMoc
44		SDH	SDH Mangaon	CeMoc
45	Ratnagiri	DH	District Hospital Ratnagiri	CeMoc
46	Sindhudurg	CHC	Vaibhavwadi	CeMoc

47	Solapur	CHC	Mangalvedhe	CeMoc
48		CHC	Wadala	CeMoc
49	Wardha	SDH	Hingnghat	CeMoc
50	Washim	RH	Karanja	CeMoc